

TIME CDST

”Sår-i-Syd” Rolf Jelnes

3. oktober 2022

TIME - konceptet, oprindeligt

▶ **T** - tissue viability   SÅRBUNDEN

▶ **I** - infection or inflammation

▶ **M** - moisture balance   FUGT

▶ **E** - edge, non-advancing or undermined

Dokumentationsredskab

- ▶ Systematisk tilgang til at beskrive et sår og dets omgivelser.
- ▶ Fælles sprog ?

A

- ▶ Assess the patient, wellbeing and wound
  - ▶ Hvilke komplicerende faktorer er der?
  - ▶ Hvad er det for en type patient?

B

- ▶ Bring in multi-disciplinary team and informal carers to promote holistic patient care.
  - ▶ Inddrag relevante faggrupper
    - ▶ Diabetologer, karkirurger, ortopædkirurger
    - ▶ Fodterapeuter, skomager
    - ▶ Egen læge

C

- ▶ Control or treat underlying causes and barriers to wound healing
  - ▶ Sørg for, at en diagnose er stillet og behandling opstartet!

D

- ▶ Decide appropriate treatment, by TIME
  - ▶ Hvilken sårbehandling?

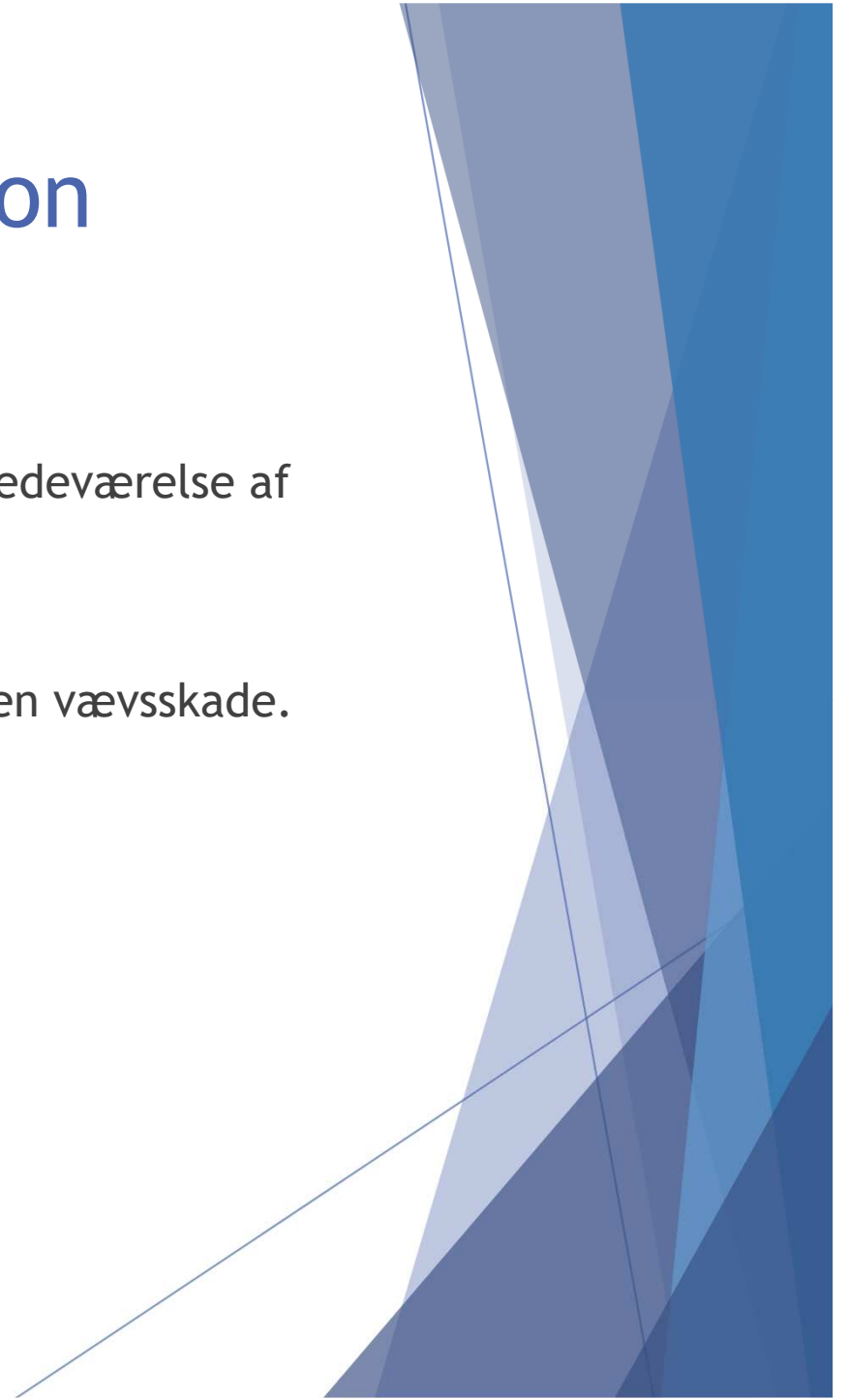
T

- ▶ Sår bunden hvorledes er den ???
  - ▶ Sorte nekroser
  - ▶ Gule nekroser
  - ▶ Fibrin
  - ▶ Blottet sene
  - ▶ Blotte knogle
  - ▶ Granulationsvæv - farve
  - ▶ Hypertrofiske granulationer
  - ▶ Fistler
  - ▶ Lommer/underminering

Infektion/inflammation

- ▶ Infektion er kroppens reaktion på tilstedeværelse af visse bakterier, de såkaldt patogener.
- ▶ Inflammation er kroppens reaktion på en vævsskade.

Infektion

- ▶ Der vil altid være bakterier tilstede i et sår, når man undersøger for det - poder
  - ▶ Kontamination
  - ▶ Kolonisering
  - ▶ Kritisk kolonisering
  - ▶ Klinisk infektion
  - ▶ Kronisk infektion (biofilm?)

Infektion er

- ▶ Karakteriseret ved:
  - ▶ Tumor   Ødem
  - ▶ Rubor   Rødme
  - ▶ Calor   Varme
  - ▶ Dolor   Smerte

Ved infektion er:

- ▶ Det er bakterier, der invaderer vævet, nedbryder vævet ved hjælp af enzymer

▶ Kollagenaser	clostr perf
▶ Koagulasen	staph aureus
▶ Streptokinase	hæmolyt strep
▶ Hyaluronidase	hæmolyt strep, staph
▶ Pyocyanid/exotoxin A	pseudomonas
▶ Hæmolysiner, leukocidiner	hæmolyt strep, staph

Inflammation er

▶ Karakteriseret ved:

- ▶ Tumor   Rdem
- ▶ Rubor   Rødme
- ▶ Calor   Varme
- ▶ Dolor   Smerte

Sårhelingsproces

- ▶ Sårhelingsprocessen er et inflammatorisk response, der opreenser, opbygger og heler væv:
  - ▶ Den normale heling efter f ex operation
  - ▶ Arteriosclerose
  - ▶ Venøs hypertension ?
  - ▶ Immunologiske sygdomme ?
  - ▶ Osv.

Hints ??

- ▶ Ødemet - tumor
  - ▶ Kant ødem ved inflammation
  - ▶ Diffust asymmetrisk ved infektion

Hints ?

- ▶ Rødmen - rubor
  - ▶ Kant rødme ved inflammation
  - ▶ Diffus asymmetrisk ved infektion

Hints ?

- ▶ Smerten - dolor
  - ▶ Dybere ved infektion
  - ▶ Jagende, aggressiv ved inflammation
  - ▶ MEN ingen regel uden undtagelser

Blodprøver ?

- ▶ Leucocytose ved begge tilstande
- ▶ CRP- forhøjelse ved begge tilstande
- ▶ SR- forhøjelse ved begge tilstande

Moisture

- ▶ Eksudatet
  - ▶ Aftagende
  - ▶ Tiltagende
  - ▶ Ændret udseende
  - ▶ Lugt

Edge

- ▶ Hvorledes har sårkanten det?
  - ▶ Det er herfra såret skal hele
  - ▶ Er den intakt eller macereret?
  - ▶ Sker der noget?
  - ▶ opmåling

- ▶ Ud fra disse observationer lægges en behandlingsplan

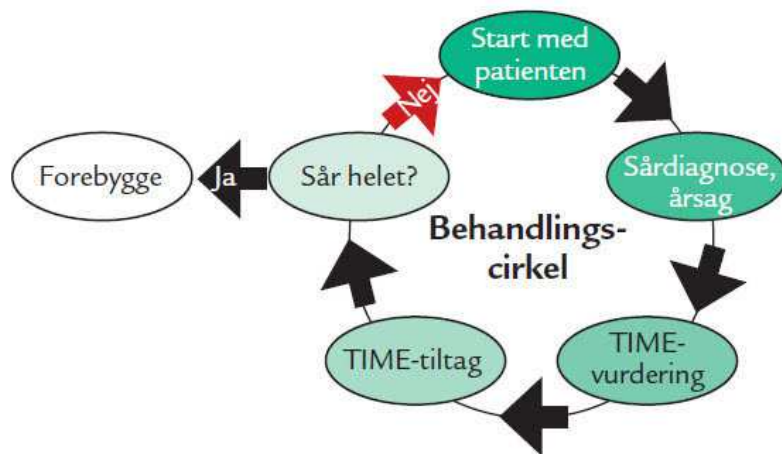
Evaluation

- ▶ Evaluate and reassess the treatment and wound management outcomes
  - ▶ Hvornår skal såret revurderes
    - ▶ Ved forværring?
    - ▶ På fastlagte tidspunkter, går helingen den rigtige vej?

Behandlingscirklen

Figur 1. Behandlingscirklen

Behandlingscirklen for optimering af sårbunden. Cirklen anbefaler, at man anlægger et helhedssyn på patient og sår.

Dorsett og Newton (2005)

Hvad er så dette ????

